

Магістр 2 року навчання
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНКИ ТА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто сутність і роль дослідження ефективності діяльності підприємства, а також сформовано технологію оцінки та аналізу ефективності діяльності підприємства. Подано визначення поняття "технологія оцінки ефективності діяльності".

Аннотация. Рассмотрены сущность и роль исследования эффективности деятельности предприятия, а также сформирована технология оценки и анализа эффективности деятельности предприятия. Дано определение понятия "технология оценки эффективности деятельности".

Annotation. The article considers the essence and role of the research on the company activity effectiveness. A technology of the company effectiveness assessment and analysis is formed. A definition of the concept of performance evaluation technology is given.

Ключові слова: підприємство, ефективність, діяльність, технологія, ефективність діяльності, нейронний перцептрон, оцінка.

У сучасних умовах розвитку України відбуваються досить важливі та швидкі зміни, що істотно впливають на розвиток підприємств та організацій. Удосконалення ринкових відносин і ринково-орієнтованого управління бізнес-процесами сприяє сталому і довгостроковому функціонуванню суб'єктів господарювання. Проте підприємства змушені піклуватися про те, щоб внутрішні системи виробництва були сприйнятливі до виявлення проблем та були здатні виявити можливі проблеми. Саме для цього потрібен не лише стратегічний аналіз щодо перспектив фінансового розвитку, але й теоретичні засади та методи оцінювання ефективності діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що дослідженнями ефективності діяльності підприємства займалися вітчизняні та закордонні автори: Ніллі Енді, Адамс Кріс, Кеннерлі Майк, Ольве Нильс-Горан, Шермет А. Д. У жодного з авторів немає визначення поняття "технологія оцінки ефективності діяльності". Так, автори подають окремі методики, які важко розрахувати, або складно знайти певні дані для проведення аналізу. Однією з причин також є відсутність єдиної впорядкованості, технології комплексного аналізу ефективності діяльності підприємства.

Метою статті є формування технології оцінки та аналізу ефективності діяльності підприємства.

У процесі дослідження автором було виявлено, що на сьогодні немає жодного визначення поняття "технологія оцінки ефективності діяльності". Тому воно було виведене на основі поняття ефективності діяльності підприємства Монастирського Г. Л. [1].

Технологія оцінки ефективності діяльності – це систематичний збір та аналіз первинної інформації, синтез найбільш розповсюджених методик та методів аналізу ефективності підприємства, для виявлення його здатності формулювати свої цілі з урахуванням зовнішніх і внутрішніх умов функціонування та досягати поставлених цілей шляхом використання соціально схвалених засобів за встановленого співвідношення витрат і результатів, і зіставлення отриманих результатів з минулими періодами та з аналогічними результатами інших підприємств.

Ресурсно-функціональний підхід передбачає проведення оцінки ефективності діяльності підприємства шляхом оцінювання ефективності використання його ресурсів. Даний підхід розглядається в роботах Олейнікова Є. О., Ілляшенко С. М., Арефєвої Є. І., Попович П. Н. Перевага даного підходу – його комплексний характер.

Етапи технології проведення оцінки ефективності діяльності підприємства:

- 1) формування системи показників для аналізу ефективності діяльності підприємства;
- 2) градація рівнів ефективності діяльності підприємства за допомогою кластерного аналізу;
- 3) перевірка результатів аналізу за допомогою штучних нейронних мереж;
- 4) побудова павутини "дійсне – бажане" для перспективного планування ефективності діяльності підприємства;
- 5) інтерпретація отриманих результатів аналізу;
- 6) розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Подальше дослідження проводиться на основі попередніх результатів аналізу, що були проведені автором раніше.

Отримані раніше результати можна перевірити при використанні методу побудови багаточарового нейронного перцептрона (рис. 1) за допомогою пакета прикладних програм Statistica.

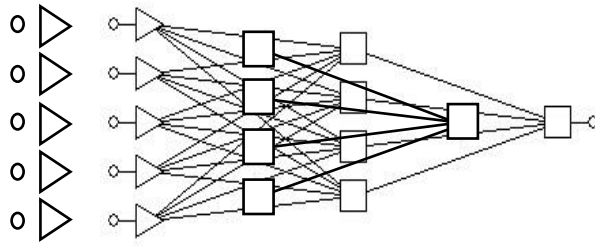

Рис. 1. Перевірка правильності проведеної кластеризації за допомогою побудови багатoshарового нейронного персептрона

З побудованої схеми багатoshарового нейронного персептрона можна зробити такий висновок: жодне підприємство не було помилково віднесено до кластера. Усі підприємства перебувають у кластері, який відповідає його стану ефективності діяльності.

Далі для аналізу потрібно розробити таблицю, де вказано бажані та фактичні результати ефективності діяльності підприємства.

Таблиця

**Бажані та фактичні результати ефективності діяльності
ВАТ "Краснолуцький машинобудівний завод"**

Показник	Умовне позначення	Одиниця виміру	"Дійсне"	"Бажане"
1	2	3	4	5
Коефіцієнт автономії	Ка	%	0.7819982	0,8
Коефіцієнт загальної ліквідності	Кзл	%	2.141116	2,5
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Кбл	%	0.8320381	1,1

Закінчення таблиці

1	2	3	4	5
Коефіцієнт зносу	Ки	%	0.7041	0,3
Фондовіддача	Фо	%	4.88579	5
Продуктивність праці	Пт	%	68.16561	80
Коефіцієнт плинності кадрів	Ктк	%	0.004691	0,002
Готова продукція	Гп	млн грн	0,26	0,46
Основні засоби	Оз	млн грн	24,995	32
Виробничі запаси	Вз	млн грн	0,011866	0,023732
Рівень крадіжок, у % від обороту	Ук	%	19	3

Для поліпшення стану економічної безпеки ВАТ "Краснолуцький машинобудівний завод" слід порівняти фактично отримані результати з рекомендованими (нормативними) і результати зобразити на наведеному рис. 2.

На рис. 2 наочно зображені результати проведеного комплексного аналізу. При адекватному використанні результатів аналізу можна безпомилково прогнозувати і планувати подальший розвиток діяльності підприємства, що є важливою умовою збереження та підтримки належного рівня ефективності діяльності ВАТ "Краснолуцький машинобудівний завод".

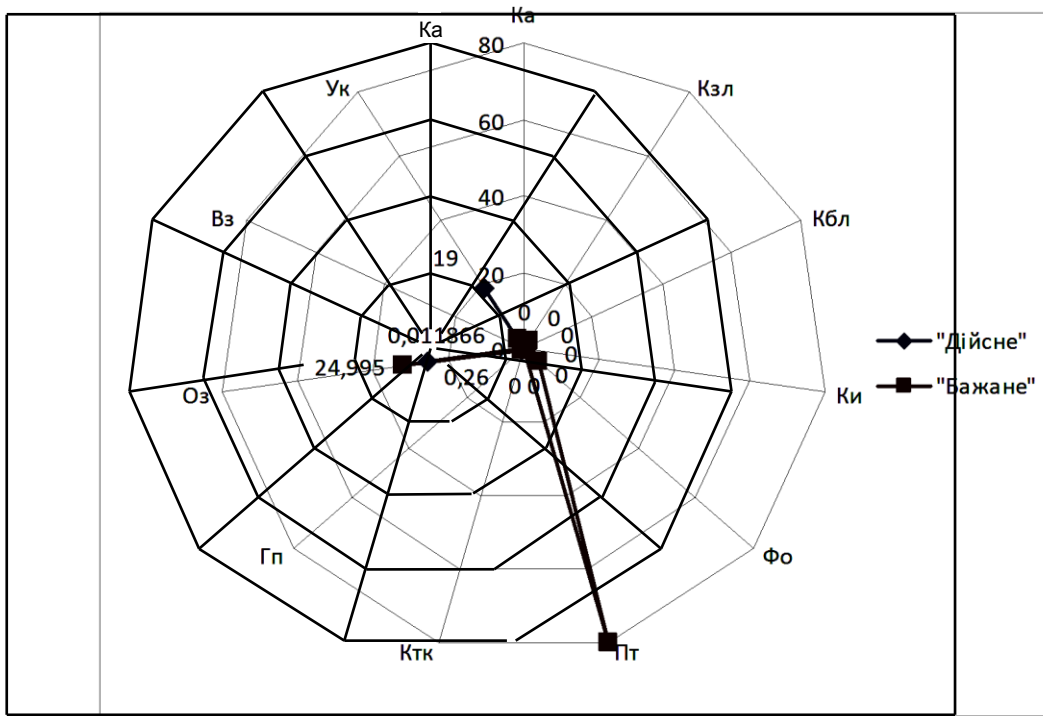

Рис. 2. Павутина "дійсне – бажане", щодо ефективності діяльності ВАТ "Краснолуцький машинобудівний завод"

Таким чином, у статті було визначено поняття "технологія оцінки ефективності діяльності". Розроблено основну послідовність етапів технології оцінки ефективності діяльності підприємства. Розроблена технологія апробована на досліджуваному підприємстві ВАТ "Краснолуцький машинобудівний завод". Отримані результати дослідження можна використати при стратегічному плануванні діяльності підприємства.

Наук. керівн. Іващенко Г. А.

Література: 1. Монастирський Г. Л. Теорія організації : навч. посібн. [Електронний ресурс] / Г. Л. Монастирський. – 2008. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/18800413/menedzhment/efektivnist_diyalnosti_organizatsiyi_ekonomichni_sotsialni_aspekti. 2. Отенко І. П. Формирование методики оценки эффективности деятельности предприятия / И. П. Отенко, А. А. Иващенко // БИЗНЕС ИНФОРМ. – 2009. – № 12 (2). – С. 160–163. 3. Костенко С. А. Сравнительный анализ существующих технологий оценки эффективности предприятий / С. А. Костенко // Научный вестник университета им. В. И. Вернадского. – 2012. – № 4 (42). – С. 241–248. 4. Нили Энди. Призма эффективности: карта сбалансированных показателей для измерения успеха в бизнесе и управления им / Нили Энди, Адамс Крис, Кеннерли Майк ; пер. с англ. – Днепропетровск : Баланс-Клуб, 2003. – 400 с. 5. Ольве Нильс-Горан. Оценка эффективности деятельности компании / Ольве Нильс-Горан, Жан Рой, Мангус Ветер ; пер. с англ. / Практическое руководство по использованию сбалансированной системы показателей. – М. : Издательский дом "Вильямс", 2003. – 304 с.